

א' טבת תשפ"א
16/12/2020

לכבוד
הגב' תמר קרביץ
מרכזת בכירה בתחום פיתוח מדיניות אקדמית
המלי"ג

שלום רב,

הנדון: דוח נתונים מגדריים שנתיים

להלן הדוח שהכינה המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין על פי ההנחיות שמופיעות במסמך המלי"ג מיום 13 בדצמבר 2019 ועדכוני נתונים לשנת הלימודים תש"פ, 2020, שנה זו הייתה קשה ושונה מקודמותיה, כיוון שהחל מחודש מרץ, בשל הקורונה, הלימודים התקיימו במסגרת מקוונת.

• מדיניות מוסדית:

מדיניות ופעילות המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין, לקידום וייצוג נשים באקדמיה ולשוויון מגדרי

הקדמה

אי השוויון הכללי בחברה הישראלית בא לידי ביטוי גם במסגרת ההשכלה הגבוהה בישראל, בה למרות שנשים מהוות בממוצע יותר מ-50% מבוגרי התואר השלישי, ייצוגן יורד ככל שמתקדמים בסולם הדרגות האקדמי. המצב במכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין, המכשירה את דור העתיד של אנשי ונשות חינוך, אינו משקף תופעה זו, אלא להפך!! אחוז הנשים בקרב המרצים, בעלי התפקידים ובעלי הדרגות האקדמיות הבכירות, גבוה וכך גם האחוז של הסטודנטיות במכללה. נשים משמשות בתפקידי מפתח – למכללה נשיא, אך בשאר התפקידים מצויות נשים לרוב, כך למשל יש במכללה משנה לנשיא לעניינים אקדמיים, דיקנית סטודנטים, ראשות חוגים, מסלולים ותכניות שונות: ראשת המרכז ללימודי תעודה והשתלמויות, ראשת מרכז "אתגר" לתמיכה בסטודנטים ולהעצמתם ועוד (ראו הפירוט בטבלה שלהלן). אחוז הנשים גבוה גם בוועדות שונות הפועלות במכללה, כפי שניתן ללמוד מהטבלאות המצורפות.

יש לציין כי אחוז הנשים מבין המחזיקים בדרגת פרופ' חבר במכללה, גבוה אף הוא (ראו הטבלאות להלן), זאת כי מרבית קהילת המכללה, כמו במרבית המכללות לחינוך נשים.

לאור זאת שמה לה המכללה למטרה לפעול, לא רק לקידום נשים באקדמיה אלא גם להבטחת שוויון והוגנות מגדריים, ועידוד גברים להשתלב במערכת. עקרונות אלה מנחים את הנהלת המכללה והם באים לידי ביטוי ברור באופנים שונים בהוויית המכללה.

במכללה פועלת מאז שנת 1996 תכנית ללימודי תעודה בנושא נשים ומגדר שמטרתיה הן :

- עמידה על הביטויים החברתיים והתרבותיים של ההבדלים בין המינים.
- הבנת מקומה של האישה בחברה המשתנה במהירות.
- הבנת הגורמים הביולוגיים, הפסיכולוגיים והחברתיים שעיצבו את ההבדלים בין המינים והאופן שבו הם נתפסים.
- בחינת השתקפות ההבדלים בין המינים בספרות, בשירה, בקולנוע, באמנות הפלסטית ובתקשורת.
- התבוננות ביקורתית על תחומי חינוך וכלים לשינוי והשפעה ברמה האישית והמקצועית.

בתכנית, שהיא בינתחומית, לומדים סטודנטיות וסטודנטים ועובדות ועובדי הוראה בפועל המעוניינים לקחת חלק פעיל בתהליכי חינוך שוויוניים. התכנית מדגישה את החיבורים התיאורטיים שבין הדיסציפלינות השונות לבין לימודי נשים ומגדר. התכנית מובילה לפיתוח ראייה מורכבת של המציאות המגדרית והבנה של האופנים בהם מסגרות מגדריות מעצבות את מציאות חינוך; נדונות סוגיות חברתיות תוך שימת דגש על היבטים פמיניסטיים ומקנה ללומדים כלים ומשאבים לחולל שינוי אקטיביסטי.

קורסים בנושאי חינוך מגדרי כלולים בתכניות נוספות, כגון: הקורס "הוראה שוויונית" במסגרת התכנית לתואר שני בחינוך (M.Ed) "הוראה ולמידה". המכללה

כללה במסגרת תכנית החומש לשנים תשע"ז-תשפ"א שהוגשה למ"ג תכנית לתואר שני בחינוך (M.Ed) שזה נושאה: "חינוך מגדרי, משפחה וחברה".

המכללה מפתחת תכניות לימודים ומסלולים אטרקטיביים גם לגברים, כמו: החוג לחינוך בלתי פורמלי במסלול העל יסודי (ז'-י'), שמספרם של סטודנטים הלומדים בו לצד סטודנטיות, הולך וגדל. סגל החוג, המשלב בתוכו אנשי שדה המביאים את ניסיונם מהפרקטיקה של עבודה עם נוער בסיכון, השב"ס ועוד, מאוזן מבחינה מגדרית.

כנו כן, מעודדת המכללה שילוב גברים במקצועות ומסלולים הנחשבים ל"נשיים" כמו המסלול לגיל הרך. לפני כחמש שנים הוקם במכללת דוד ילין פורום גב"ר (גברים בגיל הרך) ביוזמתם של ד"ר יעל דיין (ראש המסלול דאז) וד"ר דוד ברודי, ראש החוג לגיל הרך במכללת אפרתה, בפורום חברים כ-50 גננים מכל רחבי הארץ, ביניהם בוגרים ממכללת דוד ילין. הפורום פועל להכרת הרשויות בקשיים ובסוגיות המיוחדות החווים גננים גברים, מתוך הבנת חשיבות שילוב גברים במערכת החינוך בכלל, ובמסלולי התמחות הנחשבים "נשיים" כמו הגיל הרך בפרט. זאת בגלל החשיבות הפדגוגית חברתית לשילוב גברים במערכת, לטובת הילדים והילדות שחיים בחברה הטרוגנית, לפיכך לא יתכן שדווקא במערכת החינוך יחשפו לחברה הומוגנית סטריאוטיפית, הגנת/מורה היא האישה, אב הבית, ואנשי המשק הם גברים.. כיום הפורום לא משויך לדוד ילין אלא פועל כפורום עצמאי..

המכללה משקיעה מאמצים לגייס מרצים ומדריכים פדגוגיים גברים לסגל ההוראה וההדרכה במסלול לגיל הרך המורכב היום על טהרת המין הנשי.

המכללה מציינת את יום האישה באירוע שבמרכזו פעילות הקשורה בקידום האישה ובהגנות מגדרית. באירוע זה נוטלת חלק כל "קהילת דוד ילין": מרצים, סטודנטים ועובדי מנהל.

גם השירותים לרווחת הסטודנטיות והסטודנטים שמספקת המכללה יש בהם כדי ליישם את העקרונות האלה. נמנה אחדים מביניהם:

- פינות הנקה והחלתה; אלה שופרו מאד במהלך השנה האחרונה, אולם למרבה הצער בשל הקורונה הן שוממות.
- מספר תאי השירותים שהוקצו במכללה תואם את צורכי האוכלוסייה, שהינה נשים בעיקר. בכל קומה יש 6 - 10 תאים המיועדים לנשים ו-2-3 תאים המיועדים לגברים;
- סטודנטיות רשאיות להכניס תינוקות עד גיל 3 חודשים להרצאות, למעט מעבדות, ולהניק בשיעורים, בתנאי שזה לא מפריע למהלך תקין של השיעור. במקרה שהן נתקלות בקושי הן פונות ליועצת הנשיא להוגנות מגדרית, הד"ר לילי זמיר והפנייה מטופלת מידית.
- סטודנטיות בהריון מתקדם וסטודנטיות עם עגלת תינוק/ת ראשיות להחנות בחניית הסגל בבניין ד'.
היעדים לשוויון והוגנות מגדריים שנקבעו על ידי המכללה:
- הקפדה על הוגנות מגדרית ועל איוש מועמדים על פי כישוריהם במכרזים; חשוב לציין כי אין במכרזים העדפה מתקנת למגדר מסוים.
- הקפדה על ניסוח לשון הבחינות, התואם את עקרון ההוגנות המגדרית (שימוש בלשון רבים).
- מימוש עיקרון הייצוג ההולם לנשים, לפי חוק "שיווי זכויות האישה", הנובע מחוק הרשויות המקומיות לקידום מעמד האישה (2000), בכל הוועדות ומניעת הדרת נשים, תוך שמירה קפדנית על הוגנות מגדרית כלפי הגברים במכללה;
- פיתוח תרבות שיח שוויוני בכל הוועדות, החל מוועדות קבלה של סטודנטים/ות, דרך וועדות קבלה של הסגל האקדמי והסגל המנהלי, ועדת קידום, ועדת הוראה, ועדת מחקר, ועדת מינויים ועוד;
- מתן ייעוץ בנושא שוויון והוגנות מגדריים במכללה לכל קהילת המכללה: סטודנטים וסטודנטיות, אנשי הסגל האקדמי והסגל המנהלי;
- מניעת אפליית נשים במכללה: מרצות, עובדות וסטודנטיות;
- איגום של צורכי הנשים במכללה ומתן מענה/או הפנייה למי שאחראית למתן המענה;
- רגישות לצורכיהם של סטודנטים גברים העובדים ולומדים במקביל במכללה, כמו לוחמי האש, שלעתים עלולים להיעדר מעל למכסה המותרת בתקנון המכללה;
- עידוד סטודנטים ללמוד במסלולים שנחשבים ל"מעוז נשי", דוגמת חינוך בגיל הרך;

- בניית השתלמויות לסגל ההוראה ולסגל המנהלי על המאפיינים המגדריים השונים והתשומות שיכולות לצמוח מכך לקידום השוויון בחברה ולפיתוח המדע וכן השתלמויות בנושא אפליה מגדרית ומניעת ניצול מיני בחברה מעורבת.
- מינוי נציבה למניעת הטרדה מינית וטיפול בתלונות.

○ **האם הוקצו משאבים לטובת השגתם ומהם טווחי הזמן בהם המוסד מתכוון להשיג את יעדיו.**

משאבים לטובת ההשגה של יעדים אלה כלולים בעצם המינוי של יועצת לנשיא לנושא הוגנות מגדרית ובמסגרת הקצאת השעות לצורך מילוי התפקיד של ראשי היחידות האקדמיות והמנהליות והוא חלק מתקציב הפעילות האקדמי והמנהלי של המכללה. נושא התשתיות תוקצב במסגרת תקציב המכללה לשנה"ל הנוכחית, כמו בשנים קודמות. הקצאת תקציבים נוספים, כגון: קיום השתלמויות לסגל האקדמי והמנהלי בנושאי הוגנות מגדרית תידון בישיבה של ועדת התקצוב של היחידות האקדמיות ועם מנכ"ל המכללה בנוגע לסגל המנהלי.

○ **האם התקיימו דיונים בנושא בסנאט/במועצה האקדמית ובוועדות שונות רלוונטיות, לרבות ייצוג נשים בוועדות השונות במוסד**

דיונים בנושא זה יכללו במסגרות שונות בתיאום עם יועצת הנשיא להוגנות מגדרית. בישיבת המועצה האקדמית עם פתיחת שנה הלימודים תשע"ח, הציגה היועצת תציג את תמונת המצב בנדון ואת היעדים לשנה הקרובה, כך היה גם בפתח שנת הלימודים תשע"ט.

○ **פרטים אודות היועצת לנשיא להוגנות מגדרית: שם, דרגה ותפקידים נוספים במוסד, ככל שישנם.**

שם יועצת הנשיא להוגנות מגדרית: ד"ר לילי זמיר, בעלת דרגת מרצה בכיר.

בנוסף על תפקידה כיועצת הנשיא להוגנות מגדרית היא ממלאת את תפקיד הנציבה לטיפול בתלונות על הטרדה מינית ומניעתה; ראש המרכז ללימודי נשים ומגדר.

תחומי הוראה ומחקר: מגדר, השכלת מבוגרים ושואה, עם דגש על ייחודיות הגורל הנשי בשואה.

1- חברי סגל אקדמי לפי התפלגות מגדרית

נתוני הסגל האקדמי הכולל במכללה בשנת תשע"ט					
ז	נ	סה"כ	אפקטיבי	תקן	תואר אקדמי
8	6	14	5	9	פרופ'
52	161	213	59	154	ד"ר
0	(2)	(2)	0	(2)	מועמדים לפרופסורה
46	199	245	145	100	M.A
(17)	(49)	(66)	(22)	(44)	מתוכם דוקטורנטים
4	8	12	11	1	B.A
110	374	484	484	384	סה"כ מרצים פעילים

נתוני הסגל האקדמי הכולל במכללה בשנת תשע"ח					
ז	נ	סה"כ	אפקטיבי	תקן	דרגה אקדמית
7	6	13	3	10	פרופ'
54	157	211	61	150	ד"ר
0	-3	(3)	0	-3	מועמדים לפרופסורה
51	210	261	147	114	M.A
(18)	(54)	(72)	(20)	(52)	מתוכם דוקטורנטים
5	11	16	13	3	B.A
117	384	501	501	384	סה"כ מרצים פעילים

נתוני הסגל האקדמי הכולל במכללה בשנת תש"פ					
ז	נ	סה"כ	אפקטיבי	תקן	תואר אקדמי
7	7	14	4	10	פרופ'
50	159	209	49	160	ד"ר
2	2	(4)	0	(4)	מועמדים לפרופסורה
43	183	226	134	92	M.A
25	45	(70)	(23)	(47)	מתוכם דוקטורנטים
2	11	13	12	1	B.A
102	360	462	462	360	סה"כ מרצים פעילים

2- איוש סגל אקדמי בכיר בתפקידים מנהליים – התפלגות מגדרית

תש"פ		תשע"ט			תשע"ה		
גברים	נשים	גברים	נשים	התפקיד	גברים	נשים	התפקיד
1		1		נשיא		1	נשיאה
	1		1	משנה לנשיא		1	סגנית הנשיאה לעניינים אקדמיים
1		1		יו"ר המועצה האקדמית	1		יו"ר המועצה האקדמית
	1		1	ראש יחידת הטיוב		1	ראש יחידת הטיוב
	1	1		ראש רשות מחקר והערכה	1		ראש רשות מחקר והערכה
	1		1	ראש היחידה למעורבות חברתית		1	ראש היחידה למעורבות חברתית
	1		1	ראש היחידה להוראה ולמידה בסביבות טכנולוגיות		1	ראש היחידה להוראה ולמידה בסביבות טכנולוגיות
	1		1	דיקנית סטודנטים		1	דיקנית סטודנטים
	1		1	מנהלת מרכז "אתגר" לתמיכה בסטודנטים		1	מנהלת מרכז "אתגר" לתמיכה בסטודנטים
		1		יו"ר ועדת הקידום למרצים – מורה בכיר	1		יו"ר ועדת הקידום למרצים – מורה בכיר
1		1		יו"ר ועדת קידום אנשי סגל לדרגת פרופסור	1		יו"ר ועדת קידום אנשי סגל לדרגת פרופסור
	1		1	יו"ר ועדת הוראה		1	יו"ר ועדת הוראה
	1		1	רכז פורום ראשי מסלולים		1	רכז פורום ראשי מסלולים
1		1		רכז פורום ראשי חוגים	1		רכז פורום ראשי חוגים

	1		1	נציבה להטרדה מינית			1	נציבה להטרדה מינית
3	7	3	7	ראשי תכניות לתואר שני		3	7	ראשי תכניות לתואר שני
2	5	2	5	ראשי מסלולים		2	5	ראשי מסלולים
4	9	4	9	ראשי חוגים		4	9	ראשי חוגים
	4		4	ראשי מכונים			4	ראשי מכונים
	3		3	לימודי יסוד			3	לימודי יסוד
	4		4	ריכוז הסדנאות למשאבי למידה			4	ריכוז הסדנאות למשאבי למידה
	1		1	ריכוז תכנית רג"ב – סטודנטים מצטיינים			1	ריכוז תכנית רג"ב – סטודנטים מצטיינים
	2		2	ריכוז הסבת אקדמאים להוראה			2	ריכוז הסבת אקדמאים להוראה
	1		1	ראש יחידת "נטעים" למורים חדשים			1	ראש יחידת "נטעים" למורים חדשים
	1		1	רכזת סטאז'			1	רכזת סטאז'
	1		1	רכזת אקדמיה כיתה			1	רכזת אקדמיה כיתה
	1		1	רכזת הפעילות הבינלאומית			1	רכזת הפעילות הבינלאומית
15	48	15	48	סה"כ		14	49	סה"כ

3- פרס אביחי ברגסון לעבודה סמינריונית מצטיינת בתחום ספרות הילדים לפי התפלגות מגדרית

פרס אביחי ברגסון ז"ל, לזכרו של רס"ל אביחי ברגסון שנפל במלחמת יום הכיפורים, מוענק מדי שנה על ידי החוג לספרות וספרות ילדים לעבודה מצטיינת בתחום ספרות הילדים.

תש"פ 2019 - 2020

מאיה בן אשר, על עבודתה בנושא: "ספרות לילדים ולנוער ככלי חינוכי: היבטים אידאולוגיים, פסיכולוגיים וחינוכיים בסדרת ספרי הארי פוטר."

תשע"ט 2018-2019

יובל ארז, על עבודתה בנושא: "הכול נשאר במשפחה: ייצוג ועיצוב יחסים בין-דוריים ביצירות לילדים ולמבוגרים מאת מאיר שלו." גל רחמין, על עבודתה בנושא: ייצוג ועיצוב דמות האם ביצירותיהן של נורית זרחי ולאה גולדברג לילדים ולמבוגרים." שחר אופיר, על עבודתו בנושא: "שיעורת רגליים וזקני ילדות, המסר הכפול לילד ולמבוגר ביצירות פנטזיה של טולקין ופראצ'ט." פואז מסארי, על עבודתו בנושא: "הקשר הבין תרבותי והרב דורי ביצירות של נעמי שיהאב נאי."

כפי שאפשר לראות מהמילים "עבודתו / עבודתה" - בשנה שעברה זכתה סטודנטית אחת, ובשנה שלפני שתי סטודנטיות ושני סטודנטים..

הערה: החל מתשע"ט קיימות מלגות לעידוד התמחות במדעים מטעם משרד החינוך. המלגות מיועדות לסטודנטים וסטודנטיות ללא העדפה מגדרית. לא קימות במכללה מלגות מחקר לסגל הייחודיות לתחום זה או שיש בהן העדפה מגדרית.

סכום:

במגוון הטבלאות שהבאנו לעיל יש כדי להמחיש כי נשים, במכללה לחינוך ע"ש דוד ילין, הן בסגל האקדמי והן בסגל המנהלי, מקודמות כראוי, ואף מעבר לכך. לאור הנתונים הקיימים שוקדת המכללה על עידוד הטרוגניות בן בסגל האקדמי, המנהלי והסטודנטים. עם זאת, כתיבת הדוח העלתה את החשיבות שיש ליישום עקרונות השוויון, ההטרוגניות והוגנות המגדריים ולגיבוש יעדים בתחום זה לשנים הבאות. הטרוגניות זו יש לממש לא רק במכללה לחינוך על שם דוד ילין, אלא בכל המכללות לחינוך, המהוות כיום מעוזים נשיים של ה"גטו הוורוד" אותו יש לפתוח לרווחה, אם אנו רוצות חברה שוויונית והוגנת.

בברכה ובכבוד רב,

ד"ר לילי זמיר

יועצת הנשיא להוגנות מגדרית

פרופ' יוסף פרוסט

נשיא המכללה